

Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Oyun Derslerinde Geleneksel Çocuk Oyunlarının Farkındalığı ve Uygulama Deneyimleri: Nitel Bir Çalışma

Mesut ÇAYIR¹, Gökhan ARIKAN²

¹Harran Üniversitesi, Mehmet Arabacı Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, mesut.cayir@hotmail.com, Şanlıurfa, Türkiye, ORCID: 0009-0003-8928-3421

²Harran Üniversitesi, Mehmet Arabacı Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, arikangokhan@harran.edu.tr, Şanlıurfa, Türkiye,

Araştırma Makalesi / Research Article

Gönderi Tarihi / Received : 07.03.2025

Kabul Tarihi / Accepted :07.06.2025

Online Yayın Tarihi / Published : 30.06.2025

<https://doi.org/10.71243/dksbd.1653161>

Özet

Oyun oynamak, ilkökul çağındaki öğrenciler için en temel ihtiyaçlardan birisidir. Çocuklar; fiziksel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini sürdürmek amacıyla hepimizin bildiği geleneksel çocuk oyunlarını oynamaya ihtiyaç duyarlar. İlkokul çağı, bu oyunlar için kritik bir önem arz etmektedir. Bu dönemde geleneksel çocuk oyunlarının uygulayıcısı ise kuşkusuz sınıf öğretmenleridir. Bu bağlamda çalışmamızın amacı, sınıf öğretmenlerinin geleneksel çocuk oyunlarının eğitim ortamlarında kullanımına ilişkin bilgisi, kullanma sıklığı, deneyimlerini ve yaklaşımlarını incelemektir. Araştırma, sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin alındığı nitel bir çalışma olup durum deseni çalışması kullanılmıştır. Öğretmenlerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerde derinlemesine bilgi almak amacıyla soruların açık uçlu soruların cevaplarından yola çıkılarak içerik analiz yöntemi ile analiz edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Şanlıurfa ilinin merkez ilçelerinde ve köylerinde (Karaköprü, Haliliye) MEB' e bağlı devlet okullarında kadrolu bir şekilde görev yapan, gönüllü katılım sağlayan toplam 18 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Yapılan çalışma sonucunda; eğitim ortamlarında zaman kısıtlılığı, kalabalık öğrenci grupları ve öğrencilerin oyunlar hakkında yetersiz bilgiye sahip olmaları; okul dışında ise bilinçsiz teknoloji kullanımı, ekran bağımlılığı, güvensiz sokak ortamının varlığı gibi sebeplerden dolayı geleneksel çocuk oyunlarının oynanmasında sorunlar yaşandığı ancak beden eğitimi ve oyun derslerinde yeterince zaman ayrılıp oynandığında; öğrencilerin okula ve derslere karşı ilgi ve motivasyonlarının arttığı, derslerle ilişkilendirildiği ve çocukların gelişimlerine bütünsel anlamda katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Oyun Dersi, Geleneksel Çocuk Oyunları, Sınıf Öğretmeni.

Abstract

Playing games is one of the most fundamental needs of primary school students. Children require traditional children's games, which we all recognize, to maintain their physical, emotional, and social development. The primary school years are critically important for these games, and during this period, classroom teachers undoubtedly serve as their primary facilitators. In this context, the aim of our study is to examine classroom teachers' knowledge, frequency of use, experiences, and approaches regarding the incorporation of traditional children's games into educational settings. This research is a qualitative study in which the case study design has been utilized. Through semi-structured interviews conducted with teachers, open-ended questions were used to obtain in-depth insights, and the responses were analyzed using content analysis methodology. The study group consists of 18 classroom teachers who voluntarily participated and are employed as permanent staff in public schools affiliated with the Ministry of National Education (MEB) in the central districts and villages (Karaköprü, Haliliye) of Şanlıurfa. The findings of the study indicate that traditional children's games face challenges in educational settings due to time constraints, large student groups, and students' insufficient knowledge of games. Outside of school, issues such as unregulated technology use, screen addiction, and unsafe street environments further hinder the playing of these games. However, when sufficient time is allocated for these games in physical education and play lessons, students' interest and motivation toward school and classes increase, games become integrated with academic subjects, and children experience holistic developmental benefits.

Keywords: Physical Education and Play Lessons, Traditional Children's Games, Classroom Teacher.

*Kuşlar Uçar, Balıklar Yüzer, Çocuklar Oynar...
Garry Landreth*

Giriş

Oyun, en temel anlamıyla bireyin doğumdan itibaren başlayan ve yaşamı boyunca etkisini sürdüren önemli bir öğrenme aracı olarak kabul edilmektedir. Geleneksel çocuk oyunları ise genellikle doğada, açık alanlarda oynanan; gereksiz kurallar ve karmaşık tasarımlar içermeyen, samimi ve doğal bir yapıya sahip pratik oyunlardır. Geleneksel çocuk oyunlarının kuralları yazılı olmamakla birlikte, toplumun örf ve adetlerini yansıtan genel yargılara dayanmaktadır (Kaçar, 2020). Yetişkinler için bu oyunlar sadece bir eğlence aracı gibi görünse de, çocukların eğitimine ve kişilik gelişimine sağladıkları katkılar son derece önemlidir (Arıkan, 2020). Hasan Güler'in (2022) çalışmasında belirtildiği üzere, günümüzde oyunlar yalnızca çocuklarla sınırlı olmayıp, her yaşta ve kuşaktan bireylerin katılım gösterdiği bir eylem haline dönüşmüştür."

İnsan, sosyal bir varlık olduğu için çevresindeki kişilerle sürekli etkileşim halindedir. Kişinin rol kazanımı, çocukluk döneminde şekillenmeye başlar ve oyun sırasında üstlenilen farklı roller sayesinde, yaşamı boyunca sürdüreceği rollere hazırlık niteliğinde önemli deneyimler edinir. Bu süreç, bireyin gelecekteki rollerinin gerekliliklerini yerine getirebilmesi adına değerli bir öğrenme fırsatı sunar (Budak, 2016). Oyun oynarken, başkalarının haklarına saygı göstermek, kendisinin ve diğer bireylerin haklarını korumak, sorumlulukları yerine getirmek, kararlar almak ve işbirliği yapmak gibi toplumsal kurallar ve ortak kültürel değerler öğrenilir ve içselleştirilir; bu da bu değerlerin davranışa dönüşmesinde büyük önem taşır (Aypay, 2016).

Toplumlar, varlıklarını sürdürebilmek için öncelikli olarak bireylerine maddi ve manevi değerlerini, kültürlerini, geleneklerini ve göreneklerini aktarma çabası içerisinde. Oyunlar sayesinde, toplumlar kendileri için önemli gördükleri kültürel değerlerini, kendilerinden sonraki nesillere aktararak bu değerlerin sürekliliğini sağlamaktadır. Dolayısıyla bu tür oyunlar, geçmişten günümüze veya günümüzden geleceğe birtakım aktarımlar sağlar (Yıldız ve Koçak, 2022).

Geleneksel çocuk oyunları, dünya genelinde eğlenceli vakit geçirmenin yanında, bireylerin gelişimlerine bütünsel olarak katkı sağlayan, zengin öğrenme ortamları sunan en önemli aktivitelerden biridir. Bu oyunlar, günümüz modern dünyasında ihmal edilen geleneksel kültürel değerleri canlandırırken, çocukların fiziksel aktivite, sosyal beceri ve yaratıcılık gibi temel gelişimlerini de desteklemektedir. Tıpkı ilköğretim çağındaki okuma yazma öğretiminin gerekliliği gibi, aktif bir fiziksel yaşam tarzı için koşma, zıplama, fırlatma ve tekme atma gibi temel hareket becerilerinin kazandırılması önemlidir (Akıncı ve Çimen, 2021).

Toplumun kültürel zenginliği, içerisinde barındırdığı unsurların çeşitliliği ve korunma derecesi ile ilişkilidir. Bu unsurlardan bir tanesi olan oyunlar, oyunu oynayanlar tarafından titizlikle korunmuş ve bir sonraki nesillere aktarılmıştır. İnsani ve toplumsal hafızanın somut bir şekilde gerçekleştiği bu oyunlar, çocukların akranları arasındaki iletişimini ve kültürel aktarımı sağlayan doğal bir köprü işlevi görmektedir. "Geçmişten günümüze ulaşmayı başaran geleneksel çocuk oyunları, çocuklar tarafından oynandığı süreçte, içinde bulunulan dönemin kültürünü ve toplumsal normlarını öğrenme fırsatı sunmaktadır. Bu durum, gelecek nesillere yönelik kültürel aktarımın temel taşlarını oluşturarak, kültürel mirasın devamlılığını sağlamada önemli bir rol oynamaktadır (Özyürek, Şahin ve Gündüz, 2018).

Geleneksel çocuk oyunları, fiziksel aktiviteyi de teşvik ederek çocukların sağlıklarını olumlu yönde etkilemektedir. Okul sıralarında saatlerce oturmaktan dolayı öğrencilerde oluşabilecek duruş bozukluğu ve ruhsal gerilimin olumsuz sonuçlarını en aza indirebilmek için, beden eğitimi ve oyun faaliyetlerine çok önem verilmesi gerekmektedir. Beden eğitimi ve oyun etkinliklerine öğrencilerin aktif katılımı ile özellikle hareket kabiliyeti, aktif ve sağlıklı yaşam becerilerinin temelini oluşturması beklenmektedir (MEB, 2012). Dolayısıyla beden eğitimi ve oyun derslerindeki faaliyetlerin iyi ayarlanabilmesi, çocuğun fiziksel açıdan gelişimi için çok önemlidir. Geleneksel çocuk oyunlarının

eğitim ortamlarına entegre edilmesi, uygulanması ve bu oyunların gelecek nesillere aktarılmasının sağlanması, büyük bir önem taşımaktadır (MEB, 2010). Bu adımlar, yalnızca kültürel mirasın korunmasına değil, aynı zamanda öğrencilerin eğitim süreçlerinde sosyal, bilişsel ve fiziksel gelişimlerine katkı sağlayacak değerli bir öğrenme deneyimi sunmaktadır. Müzeyyen Sevinç' in (2004) çalışmasında da çocukların oyun ile birlikte öğrenmeye karşı ilgi ve olumlu tutum geliştirdikleri gözlenmiştir.

Geleneksel çocuk oyunları, modern teknolojiyle birlikte hareket becerilerini geliştiren, sosyal ve kültürel bağları güçlendiren değerli bir eğitim aracıdır. Beden eğitimi ve oyun derslerinde geleneksel çocuk oyunlarının kullanımı, çocuğun fiziksel aktivite yeteneklerinin artırılmasının yanında, takım çalışması, iletişim bilgisi ve kültürel gelişimi gibi önemli yaşam özelliklerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Günümüzde artan kentleşme, teknolojik araçların yaygınlaşması ve çocuklara teknoloji temelli oyunların sunulması, sahip olduğumuz gelenek, görenek ve kültürel değerleri barındıran oyunların giderek unutulmasına neden olmuştur. Bu değişim, hem kültürel mirasın korunması hem de çocukların geleneksel değerlerle bağının güçlendirilmesi açısından önemli bir sorunu beraberinde getirmektedir (Hacısalihoglu, 2016).

Teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla beraber çocukların doğal ortamlarda oyun oynayabilme fırsatı azalmıştır. Zamanın çoğunu televizyon, bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler karşısında geçiren bir çocuk, gün içerisindeki enerjisini yeterince harcayamaz ve bu durum karşısında, okuldaki öğrenmelerini olumsuz etkileyecek unsurların doğmasına neden olmaktadır.

Çocuk oyunları günümüzde eğitim ortamlarında ders programlarında bir eğitim aracı olarak kullanılabilir. Özellikle küçük yaşta çocuklar (6-10 yaş), öğrenmelerini soyut bir şekilde gerçekleştirmelerinden ziyade somut öğrendiği gerçektir. Onların öğrenmeleri kişisel yaşantı ve deneyimleri aracılığıyla meydana gelmektedir (Başal, 2010:10). Bu yüzden eğitim ortamlarında ve doğada olan yaşantılarda oyunlardan faydalanmak gerekir. Okullarda eğitim-öğretim sürecinde geleneksel çocuk oyunlarından faydalanması ile çocukların farklı disiplinlerdeki gelişimlerine olumlu katkılar sunulması, eğlenceli öğrenme ortamlarının sağlanması ancak bu kültür miraslarının sonraki nesillere aktarılması ile mümkündür (Aypay, 2016; MEB, 2023); Küçükbiş, Özkurt, Sirkeci, ve Öztürk, 2022; Taheri ve Chahian, 2015).

Oyun, ilkökul çağındaki çocuklar için temel ve vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. Bu dönemden itibaren öğrencilerin düzenli olarak oyun ve fiziksel etkinliklere katılmaları, aynı zamanda spor kültürünü ve ahlakını benimsemeleri, eğitimin öncelikli hedeflerinden biri olmalıdır (Gündüz, Atav 2023). Eğitimde 1. kademe olarak tanımlanan ilkökul dönemi (7-11 yaş), psiko-sosyal alanda uzman Sigmund Freud'a göre, çocukların oyuna yoğun bir şekilde ilgi gösterdiği bir dönemdir. Latent (gizil) dönem olarak adlandırılan bu süreçte, çocukların özellikle arkadaşlarıyla oyun oynamaktan büyük keyif aldıkları bilinmektedir (Senemoğlu, 2020; Sevinç, 2004). Bu yüzden geleneksel çocuk oyunlarının eğitim ortamlarında uygulanması; çocukların içinde bulunduğu gelişim döneminin istek ve ihtiyaçlarının karşılanması açısından son derece önemlidir.

Geleneksel çocuk oyunlarının hatırlanması ve oynanması amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı ile Gençlik Spor Bakanlığı birtakım projeler yürüterek bu alana destek vermektedirler. Öğrencilerin katılım sağladığı bu projelerde birbirinden farklı geleneksel çocuk oyunlarının oynandığı müsabakalar düzenlenmiştir. Dolayısıyla; öğrencilerin hem bu oyunları hatırlaması sağlanmakta hem de hayatları boyunca kullanacakları farklı beceriler edinerek bir sonraki eğitim düzeyine hazırlanmaları amaçlanmıştır (MEB, 2023).

2018-2019 Akademik Eğitim Yılından itibaren, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nün lisans ders programlarında bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda, alan eğitimi seçmeli derslerine

'Geleneksel Çocuk Oyunları' dersi eklenmiştir (Yurdakal, 2018). Lisans eğitimleri döneminde beden eğitimi ve spor dersleri kapsamında geleneksel çocuk oyunlarının öneminin kavratılması, sonraki süreçte de atanıp görevine başlamaları ile çocuğun gelişim döneminde fiziksel ve zihinsel açıdan son derece önem verilip daha iyi kavratılması eğitimdeki başarıyı ve kaliteyi artıracaktır (Tortop, 2005). Dolayısıyla geleneksel çocuk oyunlarının okullarda eğitim-öğretim ortamlarında uygulanmasında sınıf öğretmenlerinin rolü çok büyüktür. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin Geleneksel Çocuk Oyunlarının eğitim ortamlarında kullanımına ilişkin bilgi düzeylerini, deneyimlerini ve yaklaşımlarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmamızın alt amaçları şunlardır:

1. Sınıf öğretmenlerinin geçmişte severek oynadığı ve hatırladığı geleneksel çocuk oyunları nelerdir?
2. Beden Eğitimi ve Oyun dersinde kullanılan geleneksel çocuk oyunlarının öğrencilerin okula ve derslere karşı ilgi ve motivasyon artırmada bir etkisi var mıdır?
3. Sınıf öğretmenlerine Geleneksel Çocuk Oyunlarının okullarda daha etkin bir şekilde uygulanmasında ne tür çalışmalar yapılabilir?
4. Bu oyunların, Eğitim-Öğretim programlarında ve ders programlarında kazanım, uygulama ve değerlendirme çalışmalarında daha görünür olması için neler yapılabilir?
5. Geleneksel Çocuk Oyunlarının öğrencilerin gelişimlerine ve akademik başarılarına bir etkisi var mıdır?
6. Günümüz modern dünyasında geleneksel çocuk oyunlarının oynanmasında karşılaşılan zorlukların belirlenmesi.

Yöntem:

Çalışma, sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin ele alındığı nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma desen çeşitlerinden durum deseni kullanılmıştır. Rastgele(gelişigüzel) örneklem seçme yöntemi ile köy ve merkezi ilkokullarda görev yapan kadrolu toplam 18 sınıf öğretmeni ile görüşülmüştür. Görüşme yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tercih edilmiştir. Görüşme formunda öncelikle gönüllü katılım esas alınarak; katılımcıların demografik bilgileri (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mesleki kıdem yılı, görev yapılan okulun yerleşim yeri) tespit edilmeye çalışılmış, sonrasında da sınıf öğretmenlerinin geleneksel çocuk oyunları ile ilgili görüşlerini tespit edecek açık uçlu sorular yer almıştır. Öğretmenlerin 10 adet açık uçlu sorulara vermiş olduğu yanıtlar nitel araştırma yöntemlerinden, derinlemesine bilgi almak amacıyla içerik analiz yöntemi ile analiz edilmeye çalışılmıştır. Görüşme soruları hazırlandıktan sonra görüşmeler gerçekleştirilmeden önce 2 sınıf öğretmeni ve 2 alan uzmanı akademisyen tarafından incelenmiş, pilot uygulama yapılarak gözden geçirilmiş, görüşme sorularının araştırmanın amacına yönelik olduğu görüşüne varılmış ve son halini almıştır. Görüşmeler, araştırmacı tarafından yüz yüze yapılmış ve yaklaşık 25-30 dk. kadar sürmüştür. Toplanan veriler ve analizler bu alanda uzmanların incelemesine sunulmuştur. Veri toplama süreci yaklaşık 1 ay sürmüştür.

Çalışma Grubu:

Şanlıurfa merkez ilçelerinde (Karaköprü, Haliliye) ve merkez ilçelerin (Karaköprü, Haliliye) köy okullarında devlet okullarında, toplam 18 kadrolu sınıf öğretmeni ile çalışılmıştır.

Bulgular:

Araştırmacı, görüşme formunu bu alanda yapılmış mevcut çalışmaların kapsamlı bir şekilde incelenmesi ve derlenmesi sonucunda hazırlamıştır. Araştırma sırasında, öğretmenlere katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı vurgulanmıştır. Ayrıca, araştırmanın amacı ayrıntılı bir şekilde açıklanmış ve öğretmenlerden kişisel bilgi formunu doldurmaları istenmiştir. Daha sonra, katılımcılara herhangi bir yönlendirme yapılmaksızın, aşağıda yer alan açık uçlu sorular sorulmuştur.

1. Kendi çocukluğunuzdan hatırladığınız sevdiğiniz geleneksel çocuk oyunları nelerdir? Bu oyunlar hakkında genel bir bilgiye sahip misiniz?
2. Derslerinizde hangi geleneksel oyunları tercih ediyorsunuz? Bu oyunların öğrencilerinizin ilgi ve motivasyonlarını artırdığını düşünüyor musunuz, neden?
3. Beden Eğitimi ve Oyun derslerinizde geleneksel çocuk oyunlarına ne sıklıkla yer veriyorsunuz? Bu oyunların derslerinin bütünleştirilmesiyle ilgili düşünceleriniz nelerdir?
4. Geleneksel çocuk oyunlarının uygulamalarında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
5. Geleneksel çocuk oyunlarını daha etkin bir şekilde Beden Eğitimi ve Oyun derslerine entegre edilmesi için önerileriniz nelerdir?
6. Öğretmenlere, geleneksel çocuk oyunlarının öğretilmesi ve uygulanmasına yönelik hangi çalışmalar yaptırılabilir?
7. Ders programlarında geleneksel çocuk oyunlarına yer vermek hakkında neler söyleyebilirsiniz? Kazanımlar, etkinliklerin ve değerlendirmelerin içeriğinde bu oyunların daha görünür olması için neler önerirsiniz?
8. Geleneksel çocuk oyunlarının eğitimdeki kapsamını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu oyunların çocukların hangi gelişimlerinin katkılarının ortaya koyduğunu düşünüyorsunuz?
9. Geleneksel Çocuk Oyunlarının öğrencilerin akademik başarısını etkileyebileceğini düşünüyor musunuz? Neden?
10. Gittikçe modernleşen dünyamızda geleneksel çocuk oyunlarının uygulanmasında ne tür engeller olduğunu düşünüyorsunuz?

Tablo 1' de çalışmamıza gönüllü bir şekilde katılım sağlayan sınıf öğretmenlerinin demografik özellikleri verilmiştir.

Tablo 1 : Araştırmanın Katılımcılarının Demografik Özellikleri (n=18)

		Frekans
Cinsiyet	Erkek	8
	Kadın	10
Yaş	25-35 yaş	7
	36-40 yaş	6
	41 ve üstü	5
Eğitim Durumu	Lisans	14
	Lisansüstü	2
	Doktora	2
Hizmet Yılı	1-10 yıl	5
	11-20 yıl	9
	21 ve üstü	4
Görev Yeri	İl merkezi	10
	Köy	8

Katılımcıların, kendi çocukluğunda severek oynayıp hatırladığı geleneksel çocuk oyunlarının analizi Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Sınıf Öğretmenlerinin Çocukluğunda Severek oynadığı GÇO’ların Tespitine İlişkin Bulgular

Tema	Öğretmenlerin Verdiği Cevaplar	Kod	
Hatırlanan Oyunlar	...oyunu çok oynuyorduk(K9).	Çelik Çomak(7)	Üç taş(1)
		Misket(6)	Yağlı Kayış(1)
		Ebelemece(3)	7 kule(6)
		Saklambaç(14)	Mangala(1)
	Bu oyunlar hakkında genel bir bilgiye sahibim(M1).	Mendil Kapmaca(6)	Yağ Satarım...(3)
		Bezirgan Baş(4)	Köşe Kapmaca(1)
		Körebe(5)	Çuval Yarışı(4)
	Kendi çocukluğumuzda oynadığımız gibi şimdi de kendi çocuklarımıza oynatıyoruz(M5).	Evcilik(5)	Yumurta Taşıma(2)
		İp atlama(7)	Topaç(2)
		Yakan Top(11)	Birdir Bir(3)
		Seksek(4)	Sıcak-Soğuk(1)
		Beş Taş(8)	Dokuz Taş(3)
		İstop(6)	Yerden Yüksek(2)

*Kodların yanında yazan sayılar ilgili kodu cevap veren görüşmeci sayısıdır.

**M (Merkezde görev yapan öğretmen), K (Köyde görev yapan öğretmen).

Tablo 2 incelendiğinde, sınıf öğretmenleri kendi çocukluklarından hatırlayıp severek oynadığı oyunları tespit edilmeye çalışıldı. Görüldüğü üzere; en çok saklambaç, yakan top hatırlanırken en az sıcak-soğuk ile köşe kapmaca oyunu tercih edilmiştir.

Geleneksel çocuk oyunlarının hangilerinin derslerde tercih edildiğine ilişkin katılımcıların görüşlerinin analizi Tablo 3’dedir.

Tablo 3: Derslerde Tercih Edilen Geleneksel Çocuk Oyunlarına İlişkin Bulgular

Tema	Öğretmenlerin Verdiği Cevaplar	Kod	
Oynanan GÇO	Çocuklar bu oyunları oynarken aslında deşarj olmaktadır. Oyun esnasında serotonin denilen mutluluk hormonları salgılandığı için eğlenip mutlu olmaktadır(K1).	Yakan Top(13)	Mendil Kapmaca(7)
		İp Atlama(6)	Bezirgan Baş(3)
		Saklambaç(4)	7 Kule(2)
		Yerden Yüksek(1)	Sıcak-Soğuk(1)
		Seksek(5)	Topaç Çevirme(1)
	Olumlu anlamda ilgi ve motivasyonları artırdığını düşünüyorum(M7).	Körebe(3)	Köşe Kapmaca(2)
		Halat Çekme(1)	Yağ Satarım...(3)
		9 Taş(1)	Kurt Baba(1)
		İstop(3)	Ebelemece(4)

*Kodların yanında yazan sayılar ilgili kodu cevap veren görüşmeci sayısıdır.

**M (Merkezde görev yapan öğretmen), K (Köyde görev yapan öğretmen).

Tablo 3 incelendiğinde ise, sınıf öğretmenleri derslerde kendi öğrencilerine en çok, yakan top oyununu oynamayı tercih etmiştir. Bunun sebebi okullarda bu oyunu oynamak için asgari düzeyde şartların elverişli olmasıdır. En az tercih edilen oyunlar ise halat çekme, yerden yüksek, sıcak-soğuk, kurt baba ve dokuz taş olmuştur.

Katılımcıların beden eğitimi ve oyun dersinde geleneksel çocuk oyunlarını hangi sıklıkla oynattıklarına ilişkin görüşlerinin analizi Tablo 4'tedir.

Tablo 4: GÇO'ların Beden Eğitimi ve Oyun Derslerinde Oynatılma Sıklığına İlişkin Bulgular

Tema	Öğretmenlerin Verdiği Cevaplar	Kod	f
Oynatılma Sıklığı	<i>Her hafta mutlaka oynatıyorum(M8).</i>	Her Zaman	8
		Arada Bir-Bazen	7
	<i>İki haftada bir oynatıyorum(K6).</i>	Çok Nadir	2
		Hiçbir Zaman	1

*Kodların yanında yazan sayılar ilgili kodu cevap veren görüşmeci sayısıdır.

**M (Merkezde görev yapan öğretmen), K (Köyde görev yapan öğretmen).

Tablo 4'te, geleneksel çocuk oyunlarının beden eğitimi ve oyun dersinde oynatılma sıklığına bakıldığı zaman; hemen hemen her hafta tercih edildiğini ve oyunları sınıf öğretmenlerinin çoğunlukla oynattığı hiç yer vermeyen ve çok az yer veren sınıf öğretmeni sayısı ise oldukça az olduğu görülmektedir.

Katılımcıların eğitim ortamlarında, GÇO'ları uygulamada karşılaştığı sorunlara ilişkin görüşlerin analizi Tablo 5'tedir.

Tablo 5: GÇO'nun Uygulanmasına Yönelik Karşılaşılan Sorunlar.

Tema	Öğretmenlerin Verdiği Cevaplar	Kod	f
Uygulamadaki Sorunlar	<i>Çelik çomak oyununda çeliğin çocukların kafasına çarpıp yaralama riski var(M7).</i>	Materyal Eksikliği	6
		Zaman Kısıtlılığı	11
		Yaralanma Riski	5
	<i>Çocuklar oyunların kurallarını oynamadıkları için bilmiyorlar(K7).</i>	Bilgi Yetersizliği	9
		Çocukların İsteksiz Oluşu	4
		Kalabalık Öğrenci Grupları	8
	Hile, Kural Dışına Çıkma	6	

*Kodların yanında yazan sayılar ilgili kodu cevap veren görüşmeci sayısıdır.

**M (Merkezde görev yapan öğretmen), K (Köyde görev yapan öğretmen).

Tablo 5 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin geleneksel çocuk oyunlarının uygulanmasına ilişkin, en çok zaman kısıtlılığı, öğrencilerin oyunlar hakkında bilgi yetersizliği ve kalabalık öğrenci grupları olduğu; en az ise yaralanma riski ile çocukların isteksiz oluşu olduğu görülmüştür.

GÇO'nun diğer derslerle bütünleştirilmesine ilişkin katılımcıların görüşlerinin analizi Tablo 6'dadır.

Tablo 6: GÇO'ların Diğer Derslerle Bütünleştirilmesine İlişkin Bulgular

Tema	Öğretmenlerin Verdiği Cevaplar	Kod	f
Derslerin Bütünleştirilmesi	<i>Oyun içerisindeki sayı saymalar</i>	Türkçe	5
	<i>Matematik dersinde ritmik saymaya katkı sağlamaktadır(K1).</i>	Matematik	5
	<i>Körebe oyunundaki ses ve dokunma hissi Fen Bilimleri dersinde maddelerin nitelikleri(ses, koku, sertlik-yumuşaklık) konusu ile ilişkilendirilebilir(M4).</i>	Fen Bilimleri	4
	<i>Tekerleme ve sayımacaların Türkçe dersinde okuma akıcılığına etkisi var(K4).</i>	Hayat B./ Sosyal B.	4

*Kodların yanında yazan sayılar ilgili kodu cevap veren görüşmeci sayısıdır.

**M (Merkezde görev yapan öğretmen), K (Köyde görev yapan öğretmen).

Tablo 6'da geleneksel çocuk oyunları diğer derslerle bütünleştirildiği zaman ilkökulda okutulan ana dersler ile çoğunlukla ilişkilendirme yapıldığı görülmüştür.

Katılımcıların GÇO'ları beden eğitimi ve oyun dersine entegre edilmesine yönelik görüşlerinin analiz edilmesi Tablo 7'dedir.

Tablo 7: GÇO'ların Beden Eğitimi ve Oyun Derslerine Entegre Edilmesine İlişkin Bulgular

Tema	Öğretmenlerin Verdiği Cevaplar	Kod	f
BEO Dersine Entegre	<i>Ders içerisinde bulunduğu için ekstra bir şey yapmaya gerek yok(K5).</i>	Derslere Beden Eğitimi ve Antrenörlerin Girmesi	6
		Müfredata/Kazanımlara Eklenmesi	10
	<i>Beden Eğitimi ve Oyun derslerine alanında uzman kişilerin girmesi gerekir(K2).</i>	Okul içerisinde oyun alanları yapılması	5
	<i>Öğretmenler bu oyunların BEO derslerine eklenmesi için istek ve taleplerini dile getirebilirler(M4).</i>	Ekstra Bir Şey Yapılmaması	2

*Kodların yanında yazan sayılar ilgili kodu cevap veren görüşmeci sayısıdır.

**M (Merkezde görev yapan öğretmen), K (Köyde görev yapan öğretmen).

Tablo 7 de ise, sınıf öğretmenlerine geleneksel çocuk oyunlarını beden eğitimi ve oyun dersine nasıl entegre edebiliriz? Diye sorduğumuzda; müfredata beden eğitimi ve oyun dersi içerisinde ancak ayrı bir başlık olarak eklenmesi gerektiğini ve bu derslere alanında uzman kişilerin girmesinin daha faydalı olması gerektiği belirtilmiştir. Fazladan bir şey yapılmasına gerek olmadığını dile getiren sınıf öğretmenlerimizin sayısı ise oldukça az olduğu görülmüştür.

GÇO'ların sınıf öğretmenlerine yönelik öğretilmesine ve uygulanmasına yönelik bulguların analizi Tablo 8'dedir.

Tablo 8: Öğretmenlere GÇO'ların Öğretilmesine ve Uygulanmasına İlişkin Bulgular

Tema	Öğretmenlerin Verdiği Cevaplar	Kod	f
Uygulama Çalışmaları	<i>Uygulamalı Bir Şekilde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri tarafından eğitimler verilmelidir(M9).</i>	Hizmet içi Eğitimler-Seminerler	11
		Kurslar	7
	<i>Hizmet içi eğitimler ve seminerler verilebilir(M8).</i>	Bilgilendirici Kartlar, Görseller, Videolar	5
		Uygulamalı Yüz Yüze Eğitimler	8
		Müsabakalar, Yarışmalar	3

*Kodların yanında yazan sayılar ilgili kodu cevap veren görüşmeci sayısıdır.

**M (Merkezde görev yapan öğretmen), K (Köyde görev yapan öğretmen).

Tablo 8 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin geleneksel çocuk oyunlarının kavraması ve daha iyi uygulayabilmesi için daha çok uygulamalı bir biçimde hizmet içi eğitimlerin ve kursların olması gerektiği görülmüştür. Müsabakalar, yarışmalar ise en az tercih edilen görüş olmuştur.

Katılımcıların, GÇO'ların çocukların gelişimlerine katkısına ilişkin görüşlerinin analizi Tablo 9'dadır.

Tablo 9: GÇO'ların Çocukların Gelişimlerine Katkısının Tespitine İlişkin Bulgular

Tema	Öğretmenlerin Verdiği Cevaplar	Kod	f
Gelişim Alanları	<i>Taş oyunu oyunlarında el kasları gelişir(K3)</i>	Zihinsel/Bilişsel	14
		Fiziksel/Bedensel	17
		Sosyalleşme	16
	<i>Toplum içerisinde beraber yaşama alışkanlığını geliştirir(K1)</i>	Liderlik	4
		Takım Çalışması/İşbirliği	3
	<i>GÇO'ların bedensel-fiziksel yönleri geliştirdiğini düşünüyorum(M4).</i>	Dikkat	4

*Kodların yanında yazan sayılar ilgili kodu cevap veren görüşmeci sayısıdır.

**M (Merkezde görev yapan öğretmen), K (Köyde görev yapan öğretmen).

Tablo 9' a bakıldığı zaman, geleneksel çocuk oyunlarının daha çok zihinsel/bilişsel, fiziksel/bedensel ve sosyalleşme alanlarında daha çok katkısı olduğu, takım çalışması, liderlik ve dikkat konusunda diğer gelişim alanlarına nazaran daha az katkısı olduğu görülmüştür.

GÇO'ların öğrencilerin akademik başarılarına ilişkin katılımcıların görüşlerinin analizi Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: GÇO'ların Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisinin Tespitine İlişkin Bulgular

Tema	Öğretmenlerin Verdiği Cevaplar	Kod	f
Akademik Başarı	<i>Çocuklar stresten uzak kaldıkları için beyindeki bilişsel alanlar öğrenmeye açık hale gelir(K1).</i>	Problem Çözme	6
		Analitik Düşünme	5
	<i>Hızlı karar alıp düşüncelerini geliştiriyor(M2).</i>	Karar Alma/Hızlı Düşünme	7
		Nötr	1
<i>Akademik başarıya etkisinin olduğunu düşünmüyorum(M3).</i>	Yaratıcı Düşünme	6	

*Kodların yanında yazan sayılar ilgili kodu cevap veren görüşmeci sayısıdır.

**M (Merkezde görev yapan öğretmen), K (Köyde görev yapan öğretmen).

Tablo 10 incelendiğinde geleneksel çocuk oyunlarının en çok karar alma/hızlı düşünmeye olumlu etkisi olduğu, bir öğretmenimizin ise akademik başarıya etkisinin nötr olduğu görülmüştür.

Katılımcıların günümüz modern dünyasında GÇO'ların genel olarak uygulanmasına yönelik karşılaşılan sorunların tespitine ilişkin görüşlerinin analizi Tablo 11' dir.

Tablo 11: Modern Dünyada GÇO'larının Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunların Tespitine İlişkin Bulgular

Tema	Öğretmenlerin Verdiği Cevaplar	Kod	f
21. Yüzyılda Uygulama	<i>Aileler güvensiz bir ortamdan dolayı çocuklarını arkadaşları ile beraber sokakta oynamalarına izin vermiyor(K1).</i>	Ekran Bağımlılığı	11
		Bilinçsiz Teknoloji Kullanımı	13
	<i>... yetersiz oyun alanların oluşundan dolayı evde teknolojik aletler ile vakit geçirmelerine neden olmaktadır(M6).</i>	Güvensiz Ortam	10
		Artan Nüfus	2
	<i>Teknolojik aletlerin yanlış ve uzun süre kullanımı çocuğun GÇO'nun oynanmasını engellemektedir(M2).</i>	Oyun Alanlarının Azlığı	5
	Ailelerin İlgisiz Olması	5	

*Kodların yanında yazan sayılar ilgili kodu cevap veren görüşmeci sayısıdır.

**M (Merkezde görev yapan öğretmen), K (Köyde görev yapan öğretmen).

Son olarak Tablo 11 incelendiği zaman, modernleşen dünyamızda geleneksel çocuk oyunlarının oynanmasına yönelik; bilinçsiz teknoloji kullanımı, ekran bağımlılığı ve güvensiz ortamın bu oyunların oynanmasını en fazla engellediği görülmektedir. Artan nüfus ise bu konuda en az sorun olarak gözükmemektedir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonucunda, geleneksel çocuk oyunlarının zaman kısıtlılığı, kalabalık öğrenci grupları ve öğrencilerin oyunlar hakkında yetersiz bilgiye sahip olmaları nedeniyle okullarda yeterince oynanamadığı görülmüştür. **Aydınlı (2016)**'nın araştırmasında, oyun için ayrı bir zaman diliminin olması gerektiği, öğretim programında ayrı bir ders olarak ele alınmasının daha etkili olacağı ve fiziksel

anlamda geleneksel çocuk oyunlarının oynanmasına elverişli mekanların okullarda bulunmadığı belirtilmiştir. Benzer şekilde, **Küçükbiş ve arkadaşları (2022)**, geleneksel çocuk oyunlarının eğitim-öğretim programlarında yeterince yer almadığını ve bu oyunların kazanımlarının müfredatta sınırlı kaldığını ortaya koymuştur. Araştırmalar, geleneksel oyunların çocukların **zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimine** önemli katkılar sunduğunu göstermektedir. Ancak, bu oyunların eğitim sistemine entegrasyonu konusunda eksiklikler bulunmaktadır. Araştırmamızda da katılımcılar tarafından, **Geleneksel Çocuk Oyunları (GÇO)**'nun **Beden Eğitimi ve Oyun** dersine entegre edilmesinde okul içerisinde oyun alanlarının artırılmasının son derece önemli olduğu görülmüştür. Ayrıca **Vural ve Yılmaz (2016)**, fiziksel çevre şartlarının iyileştirilmesinin öğrencilerin oyun ve fiziksel aktivitelere katılımını artırdığını ve akademik başarıya olumlu yönde katkı sağladığını ifade etmektedir.

Bu bulgular, **okul bahçelerinin fiziksel koşullarının iyileştirilmesi** gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, geleneksel çocuk oyunlarının eğitim sistemine daha etkin bir şekilde entegre edilmesi için **müfredatta özel bir ders olarak ele alınması, okul bahçelerinin oyun alanları açısından yeniden düzenlenmesi ve öğrencilerin bu oyunlara dair bilgi düzeylerinin artırılması** gerekmektedir.

Geleneksel oyunlar bilhassa çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişim alanlarına önemli katkılar sağlamaktadır (Hazar ve diğ., 2017). Çocukların serbest oyun zamanlarında gerçekleştirdikleri oyunlar, onların hem fiziksel hem de duygusal olarak rahatlamak için zihinsel bakımdan öğrenmeye açık hale gelir. Bu bağlamda açık havada oynanan bu oyunlar sayesinde çocuklar, öğrenme, çevrelerini keşfetme, gözlem yapma ve araştırma fırsatlarını yakalarken, aynı zamanda hem çevredeki nesnelere hem diğer çocuklarla etkileşimler kurma şansı elde ederler (MEB, 2013).

Açık havada oynanan oyunlar, çocukların motor becerilerini geliştirmelerine ve fiziksel dayanıklılık kazanmalarına yardımcı olur. Koşma, zıplama, tırmanma gibi aktiviteler, çocukların kas gelişimini desteklerken, aynı zamanda denge ve koordinasyon yeteneklerini artırır (Emin, 2019). Bu tür oyunlar, çocukların doğayla etkileşimini artırarak, çevresel farkındalıklarını geliştirmelerine de katkı sağlar (Gökşen, 2014).

Dolayısıyla açık alanda oynanan oyunların çocukların fiziksel gelişime katkısı daha fazladır. Çünkü açık alandaki oyunlar genelde koşma, atlama, zıplama gibi fiziksel eylem gerektiren oyunlardır. Bu tür fiziksel hareketlilik, öncelikli olarak solunum, dolaşım ve sindirim sistemlerini olumlu bir şekilde etkiler. Oyun sırasında artan fiziksel aktivite, kalp atış hızını ve kan dolaşımını artırarak, dokulara daha fazla oksijen ve besin taşınmasını sağlar (Bekmezci ve Özkan, 2015). Aynı zamanda, iç salgı bezlerinin daha fazla salgı üretmesine katkıda bulunarak, hormon seviyelerinin dengelenmesini destekler. Bu süreç, çocukların fiziksel gelişimlerini hızlandırırken, genel sağlık durumlarına da önemli ölçüde katkı sağlar (Hazar, 2005). Açık havada oynanan oyunların çocukların psikososyal gelişimine de önemli etkileri bulunmaktadır. Grup oyunları, çocukların sosyal becerilerini geliştirmelerine, iş birliği yapmalarına ve empati kurmalarına yardımcı olur (Aliyeva, 2023). Ayrıca, bu tür oyunlar çocukların stres seviyelerini düşürerek, duygusal denge sağlamalarına katkıda bulunur (MEB, 2013). Yaptığımız çalışmada da geleneksel çocuk oyunlarının oynanması, çocukların zihinsel ve fiziksel gelişmesine katkı sağladığı öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplardan anlaşılmıştır. *K1: Çocuklar, fiziksel olarak çaba gösterdikleri için kendi fiziki yapılarını fark edip geliştirmeye çalışıyorlar.*

Müfredat içerisinde yer alan kazanımlarda öğretmenlerin geleneksel çocuk oyunlarının olumlu etkilerinden yeteri kadar yararlanmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu da öğretmenlerin müfredatı yetiştirmek için aslında beden eğitimi ve oyun dersinde diğer derslere ağırlık verildiği düşünülmektedir. Çalışmamızda yer alan *M9* kodlu katılımcımızın şu ifadeleri bu düşüncüyü desteklemektedir: *İlkokul öğretmenlerinin müfredatın yoğunluğundan dolayı akademik başarı baskısından kaynaklı geleneksel çocuk oyunlarının oynanmasına imkan vermemektedir.*

"Oyunlar, çocuklara çeşitli öğrenme fırsatları sunarak onların üst düzey bilişsel becerilerini geliştirmelerine olanak tanır. Araştırma, sorgulama ve eleştirel düşünme gibi becerilerin yanı sıra, oyunlar çocukların problem çözme ve yaratıcı düşünme kapasitelerini de destekler. Aynı zamanda, oyunlar sayesinde gelişen iş birliği, empati ve iletişim gibi sosyal beceriler, çocukların çok yönlü gelişimine önemli katkılar sağlar. Bu sayede, hem bireysel hem de sosyal düzeyde güçlü bir temel oluşturulmasına yardımcı olur (Şentürk, 2020). Çocuklar oyun oynarken problem çözme ve zeka geliştirme becerilerini geliştirirken, aynı zamanda yaratıcı düşünmeyi destekler. Yardımlaşma ve etkili iletişimi ile fiziksel açıdan da güç ve dengeyi geliştirerek kendi yaşamsal faaliyetlerini organize etmeyi öğrenirler (Lillard vd., 2013). Ayrıca, öğrenme süreçleri oyunlarla desteklenen bireyler, birçok gelişim alanında ilerleme kaydedebilmenin yanı sıra, çok yönlü ve bütüncül bir eğitim ortamından yararlanma fırsatına sahip olmaktadır (Çetin, 2016). Geleneksel çocuk oyunlarının diğer derslerle bütünleştirilmesinin çok önemli olduğu araştırmamızın sonuçlarından birisidir. Nitekim Cop ve Kablan'a (2018) göre Matematik dersinin öğretiminde oyun yönteminin cazip hale gelmesinde, bireylerin matematiği zor ve sıkıcı bir konu olarak görmekten kolaylıkla kurtulabilmesi, Altunay'a (2004) göre kaygı ve gerginliklerin azalmasının, matematiğe olan ilgi ve tutumların olumlu yönde gelişmesine katkı sağladığını belirtmiştir. Ayrıca, Özgenç'e (2010) göre, kuramsal öğrenme ile uygulama süreçleri arasındaki soyut deneyimlerin somut hale getirilmesi bu gelişimde önemli bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla oyun içerisindeki tekerlemeler ve sayımacalar, çocukların dil yeteneğini geliştirmesine, matematik ve fen bilimleri derslerinde soyut kavramları somutlaştırıp öğrencilerin derslere ve okula karşı ilgi ve motivasyonlarına olumlu anlamda yardımcı olmaktadır. Pınar Ural'ın (2024) çalışmasında da benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Oyun ortamında yer alan bireyler, sevinç, heyecan, korku, öfke, kazanma-kaybetme ve güç kazanma gibi duygusal durumları yönetme becerisi kazanırken, aynı zamanda kurallara uyma, farklı fikirlere saygı gösterme, grup aidiyeti hissetme ve etkili iletişim kurma gibi önemli sosyal beceriler geliştirebilir (Altunay, 2004). Geleneksel çocuk oyunlarının eğitim ortamları ve günlük hayat dahil, birtakım yaşam becerilerini de geliştirdiğini çalışmamız neticesinde görmüş bulunmaktayız. Oyunlaştırılmış bir ortam, dolaylı öğrenmeyi teşvik ettiği için oldukça ilgi çekicidir. Ayrıca oyun ortamındaki bireylerin fikirlerini özgürce ifade etmeleri ve kendilerini rahatça dile getirebilmeleri, dil becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, böyle bir ortam öğrencilerin daha hızlı ve anlamlı bir şekilde öğrenmelerine olanak tanır (Gökçen, 2009). Oyunla öğretim, işbirlikli öğrenme ve akran etkileşimini desteklemesi açısından son derece faydalıdır. Eğitim ortamlarında oyunların kullanımı, farklı bilgi parçalarının bir araya getirilmesine ve öğrenilenlerin pekiştirilmesine olanak tanırken, aynı zamanda öğrenme eksiklerinin giderilmesinde de etkili bir yöntem sunmaktadır (Dönmez, 2017). Araştırmamız sonucunda GÇO'ların öğrencilerin akademik başarıyı artırdığını görmüş bulunmaktayız.

Yavuzer'e (2003) göre, Günümüzde, medya ve değişen toplumsal dinamiklerin etkisiyle bazı çocuk oyunlarının niteliği ve içeriğinde önemli değişimler meydana gelmiştir. Çocukların ekran bağımlılığı, bilgisayar oyunlarına olan ilgisi ve yoğun okul dersleri nedeniyle, akranlarıyla yüz yüze iletişim kurabilecekleri geleneksel çocuk oyunlarının sayısının giderek azaldığı belirtilmiştir. Dijital oyunların egemen olduğu yaşanan bu çağda, çocukların çevrimiçi platformlarda geniş gruplarla etkileşime girebilmesine rağmen, sanal oyun ortamlarının çocukların sosyal gelişimlerine katkısı yok denecek kadar az olduğu düşünülmektedir. Oyunun özünde var olan sosyalleşme, ancak oyunu oynayanların aynı fiziksel ortamda buluşmaları durumunda gerçekleşebilmektedir. Modern kent yaşamı çocuk çocuklarının üzerindeki geçiş etkisi ise oldukça kopuktur. Kentleşmenin hızlı gerçekleşmesi, dijital oyunların giderek yayılması, bahçeli müstakil evlerden çok katlı apartman yaşamına geçişten dolayı oyun alanlarının gitgide azalması, sokaklarda artan trafik yoğunluğu ve adli olayların varlığından dolayı güvensiz hale gelmesi ve ailelerin de bu konuda güvenlik kaygıları, ailelerin ilgisiz ve

çocuklarının oyunlar hakkında yetersiz bilgiye sahip oluşu, çocukları adeta evin içine hapsedildiği düşüncesini geliştirmiştir. Yaptığımız araştırmanın bulgularında da bu durum açıkça gözükmemektedir. İbrahim Yıldırım'ın (2022) çalışması da çalışmamızın bulgularını destekler niteliktedir. Yıldırım kendi çalışmasında; gittikçe modernleşen dünyamızda bu oyunları kırsal bölgelere aitmiş gibi düşünmek, çocuklarımıza ve geleceğimize pek te faydalı olmayacaktır. Çocuğun gelişimine olumlu katkılarının yanında yüzyıllarca geçmişi olan oyunlar, oynayabilecek yaşta bulunan ilkökul öğrencileri tarafından pek bilinmemektedir.

Geleneksel çocuk oyunları, UNESCO tarafından “somut olmayan kültürel miras” olarak kabul edilmiş ve korunmalarının önemi vurgulanmıştır (Toksoy, 2010). Ancak, günümüzde teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte dijital ortamlar, hem iş hem de oyun amaçlı olarak evde, okulda ve sosyal yaşamın her alanında yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu yoğun kullanım, yetişkinlerin yanı sıra çocuklarda da bağımlılık seviyelerine ulaşmış ve geleneksel çocuk ile sokak oyunlarının oynanma sıklığını önemli ölçüde azaltmıştır. Bununla birlikte, geleneksel oyunlar için ayrılan zaman giderek azalmaktadır. Bu durumun önüne geçebilmek adına, eğitim programlarında öğretmenlerin geleneksel çocuk oyunlarına daha aktif katılım göstermesi, oyunları çeşitlendirmesi ve bu oyunların niteliklerini artırması gereklidir. Böyle bir yaklaşım, yalnızca kültürel mirası korumakla kalmayıp, aynı zamanda çocukların fiziksel, sosyal ve bilişsel gelişimlerine de katkı sağlayacaktır (Arıkan, 2020). Bunun yanında öğretmenlerin de geleneksel çocuk oyunlarına bakış açılarının olumlu olması gerekmekte ve eğitim müfredatının sadeleştirilip bu oyunlara daha fazla yer verilmesi gerekmektedir (Şimşek, 2021).

Geleneksel çocuk oyunları tarihe mal olmuş, tükenmiş ya da kırsal bir bölgeye ait bir değer olarak görülmemelidir. Çalışmanın en başında da ifade edildiği gibi geleneksel çocuk oyunlarının oynanıp yaygınlaştırılmasında sınıf öğretmenlerine büyük görev düşmektedir. Ancak bu da geleneksel oyunlarının eğitim ortamlarında ders müfredatlarında yeteri kadar yer alıp unutulmaması ve gelecek kuşaklara aktarılması ile gerçekleşebilir.

Öneriler

Geleneksel Çocuk Oyunlarının gelecek kuşaklar için çok önemli olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu oyunların öğretilmesi, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması adına şu önerilerde bulunulabilir:

- ❖ İlkokul ders kitaplarında özellikle geleneksel çocuk oyunlarına özel önem verilebilir.
- ❖ Çocuğun rahatlama ve sosyalleşme yollarından birisi olan GÇO'ların, metinler üzerinden özendirici bir formatta sunulabilir.
- ❖ Geleneksel çocuk oyunlarının diğer dersler ile bütünleştirilmesi amacıyla ayrı bir başlık adı altında kapsamı genişletilerek beden eğitimi ve oyun dersine eklenebilir.
- ❖ Okul, ilçe, il hatta ülke genelinde her yıl geleneksel çocuk oyunları şenlikleri ya da müsabakaları düzenlenebilir.
- ❖ Sınıf Öğretmenlerine bu alanda uygulamalı yüz yüze eğitimler verilip projeler kapsamında yarışmalar düzenlenebilir.
- ❖ Üniversitelerde, Sınıf Öğretmenliği bölümümde okuyan öğretmen adaylarına “Geleneksel Çocuk Oyunları” seçmeli ders olarak okutulabilir.
- ❖ Bu alanda literatüre katkı sağlamak amacıyla akademik çalışmaların da artırılması önerilebilir.

Destek Bilgisi : Hiçbir kurumdan ya da kuruluşundan maddi destek alınmamıştır.₂

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma, TR Dizin etik kurul izni gerektiren çalışma grubunda yer almamaktadır. / Makalede, veri toplama aşaması için gerekli etik kurulu belgesi Harran Üniversitesi/ Kurumu ve 05/02/2025 tarihli E-76244175-050.04-414841 sayılı 2025/11 numaralı kurul kararı ile düzenlenmiştir.

Çıkar Çatışması : Makalede herhangi bir çıkar çatışması ya da kazancı yoktur.

Araştırmacıların Katkı Oranı : Çalışma, iki yazarın eşit katkısı ile hazırlanmıştır.

Kaynakça

- Altunay, D. (2004). Oyunla desteklenen matematik öğretiminin öğrenci erişimine ve kalıcılığa etkisi (Yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü). YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Arıkan, G. (2020). Beden eğitimi ve spor, sınıf, okul öncesinde oyun algısı ve öz yeterlik dağılımının incelenmesi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 1–13.
- Akıncı, A. Y., & Çimen, E. (2021). İlkokul öğrencilerinin hareketli ve sağlıklı yaşam yeterlilikleri (Isparta örneği). *Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 17-27.
- Aydınlı, İ. (2016). Çocuk oyunlarının beden eğitimi ve spor ders programındaki yeri ve özelliklerinin bulunduğu (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi.
- Aypay, A. (2016). Türkiye'de geleneksel çocuk oyunlarının evrensel değerlerinin öğretimindeki rolü yer almaktadır. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 62, 283–300.
- Başal, H. A. (2010). *Geçmişin çürümesi: Türkiye'de geleneksel çocuk oyunları*. Morpa Kültür Yayınları.
- Bakanlığı, M. E. (2013). Milli eğitim bakanlığı temel eğitim genel müdürlüğü: Okul öncesi eğitim programı. Ankara: TTKB.
- Bekmezci, H., & Özkan, H. (2015). Oyun ve oyuncağın çocuk sağlığına etkisi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 5(2), 81-87.
- Budak, M. (2016). Geleneksel çocuk oyunlarının oryantasyon ve ritim yeteneği üzerine etkisi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Cop, M. R., & Kablan, Z. (2018). Türkiye'de eğitsel oyunlarla ilgili yapılmış çalışmaların analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 1(1), 52–71.
- Çetin, Ö. (2016). Ortaokulların büyümesinde oyun geliştirmenin başarı, tutum ve problem çözme çözümü (Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye).
- Dönmez, A. (2017). Oyun destekli öğretim ortamı, ilkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin sayı örüntüleri konusunda üst bilişsel farkındalıklarını ve üst bilişsel strateji kullanma becerilerini nasıl etkiler? (Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Emin, O. (2019). Geleneksel çocuk oyunlarının çocukların eğitimi üzerindeki etkisi. *Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu Yayınları*, 65.
- Erözzeren, H., & Demirkasımoğlu, N. (2022). İlkokul bahçelerinin mevcut durumuna ve ideal okul bahçelerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 225-257.
- Esen, M. A. (2008). Geleneksel çocuk oyunlarının eğitimsel değeri ve unutulmaya yüz tutmuş Ahıska oyunları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 357-367.
- Gökçen, E. (2009). Ortak bölener ve katlar konusunun oyun ile öğretiminin başarıya etkisi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale).
- Gökşen, C. (2014). Oyunların çocukların gelişimine katkıları ve Gaziantep çocuk oyunları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (52).

- Güler, H. (2022). Dijital oyun, e-spor ve geleneksel sporların karşılaştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(3), 315–326.
- Gündüz, N., & Atav, S. (2023). Beden eğitimi ve sınıfların oyun ve fiziki etkinliklerinde derinlemesine oyun tercihlerinin incelenmesi. *Küresel Spor ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 57–73.
- Hacısalihoğlu, K. M. (2017). Geleneksel çocuk oyunlarının matematiğe uyarlanması ve bunların problemlere genel bir bakışı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(6), 2245–2262.
- Hazar, M. (2005). *Beden eğitimi ve sporda oyunla eğitim*. Tutubay.
- Hazar, Z., Demir, G. T., Namlı, S., & Türkeli, A. (2017). Ortaokul öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığı ve fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 320–332.
- Kaçar, D. (2020). Geleneksel çocuk oyunlarının internet bağımlılığı, sosyal beceri ve stres düzeyine etkisi (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı).
- Keleş, P. U. (2024). Sınıf öğretmeni adaylarının geleneksel çocuk oyunları hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 13(1), 288–307.
- Küçükbiş, H. F., Özkurt, B., Sirkeci, H., & Öztürk, O. (2022). Geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarının eğitim-öğretim programlarındaki yeri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(83), 1422–1436.
- Lillard, A. S., Lerner, M. D., Hopkins, E. J., Dore, R. A., Smith, E. D., & Palmquist, C. M. (2013). Taklit oyununun çocukların gelişimi üzerindeki etkisi: Kanıtların gözden geçirilmesi. *Psikolojik Bülten*, 139, 1.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2012). Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 29.08.2012 tarihli ve 139 sayılı karar.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2023). 2023 Anasınıfı ve ilkokullara yönelik geleneksel çocuk oyunları şenliği.
- Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü. (2010). Çocuk oyunları. Ankara: MEB Yayınları.
- Özdemir, A., & Yılmaz, O. (2009). İlköğretim okullarının bahçelerinin çocuk gelişimi ve sağlıklı yaşam üzerine etkilerinin incelenmesi. *Millî Eğitim*, 38(181), 121–130.
- Özgenç, N. (2010). Oyunun akademik matematik etkinlikleriyle sürdürülen öğrenme ortamlarından yansımalar (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Özyürek, A., Şahin, F. T., & Gündüz, Z. B. (2018). Nesilden nesile kültürel aktarımda oyun ve oyuncakların rolü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27(1), 1–12.
- Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim, öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*.
- Sevinç, M. (2004). *Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Şentürk, C. (2020). Oyunun bireysel fen öğrenme yaşantılarının akademik başarısı, kalıcılığa, tutuma ve öğrenmenin etkileri. *Millî Eğitim Dergisi*, 49(227), 159–194.
- Şimşek, A. (2021). Geleneksel çocuk oyunlarının kültürel mirasa katkısı ve eğitsel yönünün öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Mersin ili örneği) (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Taheri, L., & Chahian, G. (2015). İran göçebe toplumlarında geleneksel çocuk oyunlarının yeniden canlandırılması (Kohgiluyeh ve Boyer Ahmad vaka çalışması). *Çocuklar*, 2(2), 211–227.
- Toksoy, A. C. (2010). Yarışma niteliği taşıyan geleneksel çocuk oyunları. *Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*, 2(1), 205–220.
- Tortop, Y. (2005). *Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi ve eğitsel oyun uygulamaları* (Master's thesis, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).

- Yavuzer, H. (2003). *Doğal harika bir tedavi oyun: Evde ve okulda mutlu çocuk yetiştirmenin temelleri*. İstanbul: Çocuk ve Aile Kitapları.
- Yıldırım, İ. (2022). Kültürün metinler yoluyla aktarımı bağlamında Türkçe ders kitaplarında geleneksel çocuk oyunları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 173–184.
- Yıldız, R., & Koçak, Ç. V. (2022). Geleneksel çocuk oyunlarının ilkökul öğrencilerinin karar verme becerilerine etkisi. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 38–44.
- Yurdakal, İ. H. (2018). Değişen sınıf öğretmenliği lisans program içeriğinin incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(29), 1483–1499.